

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain ja Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain ja Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 64/2020 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 16/2020 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 12 §:n 1 momentin 3 kohta ja 16 §:n 1 momentin 4 kohta, sekä
muutetaan 2 §, 12 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohta sekä 2 momentin 5 kohta, 16 §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta ja 30 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laeissa 649/2014 ja 589/2017, 12 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 589/2017 ja 30 §:n 2 momentti laissa 649/2014, seuraavasti:

2 §

Soveltaisala

Tätä lakia sovelletaan niiden tehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi:

- 1) sähkömarkkinalaissa (588/2013);
- 2) maakaasumarkkinalaissa (587/2017);
- 3) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017);

Eduskunnan vastaus EV 89/2020 vp

4) Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/942, jäljempänä *yhteistyövirastoasetus*;

5) sähkön sisämarkkinoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/943, jäljempänä *sähkökauppa-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä ja delegoiduissa säädöksissä;

6) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä;

7) maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*, sekä sen nojalla annetuissa suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

8) maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

9) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä *REMIT-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

12 §

Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta

Sähköverkonhaltijaan ja järjestelmävastaavaan kantaverkonhaltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

2) sähkökauppa-asetuksessa sekä sen nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä ja delegoiduissa säädöksissä;

4) kantaverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla.

Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla.

Eduskunnan vastaus EV 89/2020 vp

16 §

Seuraamusmaksu

Elinkeinonharjoittajalle voidaan määrätä seuraamusmaksu, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta:

3) rikkoo tai jättää noudattamatta sähkökauppa-asetuksen 59 tai 61 artiklan nojalla annetun täytäntöönpanosäädöksen tai delegoidun säädöksen säännöksiä;

8) rikkoo tai jättää noudattamatta energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston lainvoimaista päätöstä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla.

30 §

Energiaviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Energiaviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tässä laissa tarkoitetun valvontatehtävän toteuttamiseksi sekä Energiaviraston antaman vahvistus- tai velvoitepäätöksen ja yhteistyövirastoasetuksessa tarkoitetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston antaman päätöksen, joka perustuu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohtaan, noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus valvottavaa toimintaa harjoittavan elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa tiloissa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa. Tarkastusta toimittavalle virkamiehelle ja Energiaviraston valtuuttamalle muulle henkilölle on järjestettävä pääsy elinkeinonharjoittajan hallinnassa oleviin tiloihin sekä niihin sähkö- tai maakaasulaitteisiin ja -laitteistoihin, joilla voi olla merkitystä tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamisessa. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tutkia elinkeinonharjoittajan asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamisessa, ja ottaa niistä jäljennöksiä maksutta. Energiavirasto voi tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamiaan henkilöitä. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain (434/2003) 39 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 650/2014, 692/2014, 389/2017 sekä 440/2018, seuraavasti:

1 §

Tehtävät

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvontaa ja seurantaa, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimivuuden, energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämistä sekä energiapolitiikan, kasvihuonekaasujen päästökaupan ja energiatehokkuuden toimeenpanotehtäviä varten on Energiavirasto.

Energiavirasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu:

- 1) sähkömarkkinalaissa (588/2013);
- 2) maakaasumarkkinalaissa (587/2017);
- 3) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017);
- 4) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013);
- 5) sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetussa laissa (950/2012);
- 6) sähkön alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta annetussa laissa (1129/2003);
- 7) sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetussa laissa (117/2011);
- 8) energiatehokkuuslaissa (1429/2014);
- 9) uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa laissa (1396/2010);
- 10) valmiuslaissa (1552/2011);
- 11) päästökauppalaissa (311/2011);
- 12) lentoliikenteen päästökaupasta annetussa laissa (34/2010);
- 13) vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetussa laissa (121/2011);
- 14) hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetussa laissa (416/2012);
- 15) biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013);
- 16) biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa (446/2007);
- 17) tuulivoiman kompensatioalueista annetussa laissa (490/2013);
- 18) Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä annetussa laissa (684/2014).

Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

- 1) Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/942, jäljempänä *yhteistyövirastoasetus*;
- 2) sähkön sisämarkkinoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/943, jäljempänä *sähkökauppa-asetus*;

Eduskunnan vastaus EV 89/2020 vp

3) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä;

4) maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*;

5) maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

6) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä *REMIT-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä;

7) Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 347/2013, jäljempänä *energiainfrastruktuuriasetus*.

Energiavirasto hoitaa toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään riskien varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/941.

Energiavirasto osallistuu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvien energiatehokkuussopimusten valmisteleamiseen, kehittämiseen ja toimeenpanoon työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Energiavirastolle kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle kuuluvien toiminta-alueiden energiakatselmustoiminnan hallinnoinnin ja toimeenpanon viranomaistason ohjaukseen liittyvät tehtävät.

Energiavirastolle kuuluvat tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen tuoteryhmäkohtaisten asioiden valmistelu ja hallinnointi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Energiavirasto vastaa Euroopan unionin energiainfrastruktuuriin liittyviä investointihankkeita varten säädetyistä tietojen keräämisestä ja ilmoittamisesta Euroopan komissiolle.

Energiavirasto hoitaa myös energia- ja ilmastopoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä mainituista tehtävistä.

Energiaviraston tulee lisäksi toimia kansallisen energiapolitiikan tavoitteiden edistämiseksi, seurata toimialansa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tehdä aloitteita toimialaansa liittyvän lainsäädännön kehittämiseksi, antaa toimialaansa liittyviä lausuntoja sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä toimialaansa liittyvien asioiden valmistelussa.

Energiavirastolle voidaan antaa myös muita sen toimialaan soveltuvia tehtäviä siten kuin siitä erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Eduskunnan vastaus EV 89/2020 vp

Helsingissä 23.6.2020

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri